

Marta Bursiak

<https://orcid.org/0009-0004-9630-796X>

marta.bursiak@edu.uni.lodz.pl

<https://doi.org/10.18778/8331-664-2.05>

Uniwersytet Łódzki

PODCAST KRYMINALNY NA LEKCJACH JĘZYKA POLSKIEGO JAKO OBCEGO

Słowa kluczowe: podcast kryminalny, sprawność słuchania, praca z tekstem autentycznym

Streszczenie. Zasadniczym celem niniejszego artykułu jest omówienie potencjału polskich podcastów kryminalnych jako aktywizujących i innowacyjnych materiałów, które służą skutecznemu nauczaniu języka polskiego jako obcego. W opracowaniu wyodrębniono poszczególne etapy przygotowywania podcastu do pracy na lekcji oraz zaprezentowano propozycje technik ćwiczeń, które można wykonywać podczas jej różnych faz. Reprezentatywnym materiałem badawczym stał się podcast kryminalny pt. *Gdzie jest córka Al Bano i Rominy Power?* z kanału Kryminatorium dostępnego na platformie YouTube. Ten szczególny rodzaj tekstu, wyrastający z dyskursu kryminalistycznego, został poddany analizie zgodnej z założeniami metodyki glottodydaktycznej. Na jej podstawie zaprezentowano koncepcje przykładowych zadań (głównie leksykalnych) do wybranego podcastu. Z językoznawczej analizy materiału wynika, że podcasty kryminalne mogą sprzyjać rozwijaniu różnych sprawności i podsystemów językowych. Jednak muszą one zostać odpowiednio przygotowane pod względem metodycznym, a także wzbogacone ćwiczeniami, które ilustrują oraz rozwijają wybrane zagadnienia leksykalne i gramatyczne.

1. WPROWADZENIE

Przy poszukiwaniu aktywizujących, innowacyjnych i skutecznych metod kształcenia języka polskiego jako obcego (jpjo) warto uwzględnić podcast kryminalny, który jest rodzajem publikacji audio dostępnej w Internecie do odsłuchania na wybranej platformie streamingowej. Ze względu na kanał przekazu, jego strukturę i tematykę można umiejscowić go w obrębie dyskursu zarówno medialnego, jak i kryminalistycznego.

Internetowe audycje o tematyce przestępczej wiodą prym nad innymi gatunkami dyskursu publicystycznego, ciesząc się szczególną popularnością, stale się rozwijają, są łatwo dostępne i zazwyczaj bezpłatne, a także stanowią cenne źródło różnorodnych zagadnień językowych. Co więcej, po odpowiednim przygotowaniu mogą stać się cennym materiałem edukacyjnym. Mimo tak wielu zalet ich możliwości nadal nie zostały dostrzeżone i odpowiednio wykorzystane do celów glottodydaktycznych. Niniejszy artykuł powstał zatem z potrzeby wzbogacenia warsztatu metodycznego lektora. Omówiono w nim potencjał podcastów kryminalnych jako materiałów dydaktycznych w nauczaniu polonistycznym cudzoziemców, a także przedstawiono propozycje urozmaiconych ćwiczeń, realizowanych na różnych etapach lekcji do wybranego podcastu.

2. PODCAST KRYMINALNY W GLOTTODYDAKTYCE

Podcasty kryminalne, jak i inne gatunki dyskursu kryminalistycznego, są nowym zjawiskiem w glottodydaktyce. Ich wykorzystanie może budzić pewne kontrowersje ze względu na poruszaną tematykę, a także trudności w dostosowaniu formy internetowej audycji do potrzeb lekcyjnych. W literaturze przedmiotu brakuje opracowań naukowych, które uwzględniałyby tego rodzaju teksty kultury w rozwijaniu kompetencji językowych i które dawałyby do nich propozycje ćwiczeń. Jedną z nielicznych prac poruszających to zagadnienie jest artykuł Anety Strzeleckiej (Strzelecka 2013). Autorka omawia w nim rolę zagadek kryminalnych na lekcjach jpjo, przedstawia ich różne funkcje w rozwijaniu sprawności czytania ze zrozumieniem i poszerzaniu znajomości struktur leksykalnych. Ponadto prezentuje przykładowe zadania, które mogą towarzyszyć czytaniu, by było ono bardziej efektywne.

Podobne korzyści może nieść wykorzystywanie podcastów kryminalnych. Warto pamiętać, że w procesie nauczania języka polskiego cudzoziemców przewidziane jest miejsce na omawianie tematów dotyczących szeroko rozumianej przestępczości. W *Programach nauczania języka polskiego jako obcego* (Janowska i in. 2011) zaprezentowano katalogi tematyczne dla różnych poziomów. W jednym z wyróżnionych bloków tematycznych, związanych z państwem i społeczeństwem, wskazano następujące tematy: od poziomu B1 – przestępczość (Tamże, s. 77), od poziomu B2 – konflikty wewnętrzne, organy ścigania, wymiar sprawiedliwości (Tamże, s. 112), dla poziomów C1 i C2 – korupcja, „pranie brudnych pieniędzy” (Tamże, s. 148, 184). Co więcej, od poziomu B2

wymieniono nowe role komunikacyjne, w które powinni umieć wcielić się uczący się, mianowicie świadek i ofiara przestępstwa (Tamże, s. 120). W książce można odnaleźć także adnotację dotyczącą rodzajów zalecanego materiału tekstowego do rozwijania sprawności słuchania. Od poziomu B1 proponowane są między innymi dialogi i polilogi tematyczne i sytuacyjne (np. wywiad, relacja z podróży itd.), jak również monologi tematyczne (np. instrukcje, komunikaty) (Tamże, s. 91). Podcast kryminalny zatem mieści się w podanych ramach, ponieważ stanowi pewnego rodzaju komunikat bądź relację podcastera z wydarzenia kryminalnego.

Powyższa klasyfikacja uzmysławia, że leksyka dotycząca obszaru przestępczości jest wymagana od poziomu B1. Niestety, na lekcjach realizowana jest w szczątkowym stopniu, a wynika to z jej niedostatecznej reprezentacji w podręcznikach. Na tle różnych książek niewątpliwie wyróżniają się następujące moduły tematyczne: rozdział *W obliczu prawa* z książki *Oto polska mowa* (Lewiński 2001) – poziom B1/B2, rozdział *Fala zbrodni* w książce *Polski mniej obcy* (Madeja, Morcinek 2007) – poziom B2, rozdział *Ciemne strony życia* w podręczniku *Per aspera ad astra* (Seretny 2008) – poziom C1, rozdział *W konflikcie z prawem* z książki *Słownictwo polskie w ćwiczeniach dla obcokrajowców* (Seretny 2019) – poziom B2, a także *Zgodnie z prawem* z podręcznika *Język polski bez granic* (Guziuk-Świca i in. 2018) – poziom B2. Warto również wspomnieć o kryminale do nauki języka polskiego jako obcego pt. *Sekret rzeki* (Wilczyńska 2020) – poziom B1/B2, którego powstanie potwierdza atrakcyjność i przydatność tego typu tekstów w nauczaniu glottodydaktycznym. W powyższych pozycjach można znaleźć kompleksowo opracowane ćwiczenia odnoszące się do zagadnień prawa i porządku. W tej liście nie odnotowano wszystkich podręczników podejmujących taką tematykę – z pewnością jest ich więcej. Już w książce *Hurra!!! Po polsku 2* na poziomie A2 (Dixon, Jasińska 2022) w pierwszej lekcji pojawia się intrygująca zagadka kryminalna – kto zdefraudował dużą sumę pieniędzy, a odpowiedź i tło całej historii przedstawione są na filmie. Z kolei w repetytorium *Od słowa do słowa toczy się rozmowa* (Gębał 2009) w rozdziale *Państwo i społeczeństwo* można odnaleźć kilka ćwiczeń leksykalnych dotyczących sytuacji społecznej, gospodarczej i politycznej. W jednym ze zdań należy utworzyć poprawne wyrażenia z wyrazów, a następnie wykorzystać je w samodzielnie napisanym opowiadaniu na temat napadu na bank.

Lektor, który dba o wszechstronny rozwój swoich uczniów, powinien uzupełniać istniejące luki tematyczne tekstami ze źródeł spoza tradycyjnego kanonu. Wartościowe pod tym względem stają się podcasty

kryminalne, które oprócz tego, że stanowią zróżnicowane i autentyczne materiały językowe, kumulują różnego rodzaju wyrażenia, zwroty, wykrzyknienia, określenia, środki retoryczne i artystyczne spotykane głównie w spontanicznym i potocznym języku mówionym.

3. WARSZTAT LEKTORA

Podcasty kryminalne mogą nieść wiele korzyści w nauczaniu jppo pod warunkiem, że zostaną właściwie przygotowane do pracy na lekcji. Proces ten jest złożony, ponieważ wymaga od lektora zaangażowania, kreatywności, odpowiedniego podejścia, zaplanowania szczegółowego i logicznego toku zajęć, jak również posiadania specjalistycznej wiedzy oraz odpowiednich kompetencji. Lekcje słuchania spełnią swoją rolę, kiedy będą zarówno dostosowane do poziomu słuchaczy, jak i urozmaicone na poziomie tekstu, technik, metod i sposobów prezentacji (Seretny, Lipińska 2005, s. 159).

Pracę nad podcastem należy podzielić na cztery zasadnicze kroki. Pierwszym z nich jest wyznaczenie celu/celów lekcji (np. sprawności i podsystemy językowe). Wybór podcastu kryminalnego powinien być motywowany albo słownictwem, albo strukturami gramatycznymi, które lektor chce utrwalać. Wymienione okoliczności wprowadzania go na lekcji przynoszą najlepsze rezultaty, ponieważ są dowodem celowości i płynności działań kształcenia polonistycznego. Jeżeli wybrane cele zajęć uwzględniają wykorzystanie podcastu kryminalnego, należy zastanowić się nad wyborem strategii pracy. Podobnie jak w przypadku odbioru tekstów pisanych, można wyróżnić słuchanie globalne (zrozumienie głównej myśli audycji), selektywne (wydobycie konkretnych informacji z podcastu) i szczegółowe (zrozumienie całego podcastu). Nie każda z wymienionych technik może zostać zastosowana ze względu na określone cele i poziom danej grupy. Niewątpliwie podcast pomoże we wprowadzaniu, rozszerzaniu i utrwalaniu leksyki, ponieważ będzie ją sytuował w autentycznym kontekście. Oprócz tego może stanowić punkt wyjścia do dyskusji na temat szerszych zagadnień, takich jak przestępczość, sprawiedliwość i prawo.

Kolejnym krokiem jest dobranie odpowiedniego podcastu kryminalnego, a więc takiego, którego poziom trudności dostosowany jest do językowych możliwości i potrzeb uczących się. Lektor powinien zwrócić szczególną uwagę na jego długość i temat, a także na stosowane w nim słownictwo i struktury gramatyczne. Warto pamiętać, że dłuższą audycję można zlecić uczącym się do wysłuchania jako zadanie do-

mowe. Innym rozwiązaniem jest podzielenie jej na krótsze fragmenty, które reprezentują wybrane zagadnienia, a jednocześnie nie zaburzają spójności fabuły. Ważne jest to, aby najpierw zastanowić się nad tym, jaki czas może zostać poświęcony podcastowi na lekcji, a potem według tego wyznacznika zaprojektować materiały na lekcję, blok lekcyjny, moduł tematyczny albo cały cykl zajęć.

Równie ważnym etapem jest zarchiwizowanie wybranej audycji internetowej, a więc jej zapisanie i spisanie. Dzięki temu nauczyciel języka obcego będzie miał przygotowane nagranie do kilkukrotnego odsłuchania, a także będzie wyposażony w transkrypcję, która może stać się punktem wyjścia do dalszych ćwiczeń. Z założenia lektor nie jest w stanie zmodyfikować opublikowanego podcastu. Jednak w zależności od poziomu biegłości językowej grupy może prezentować jego poszczególne i najbardziej egzemplifikacyjne fragmenty, prymarną (tzn. oryginalną) wersję transkrypcji czy odpowiednio zaadaptować (tzn. uprościć) ją do celów lekcyjnych. Należy pamiętać, że cel pracy z tekstem przeznaczonym do odsłuchu nie zawsze musi wiązać się ze zrozumieniem każdego szczegółu, a może łączyć się jedynie z niektórymi wątkami.

Ostatni etap jest najbardziej rozbudowany, ponieważ dotyczy ułożenia ćwiczeń, za pomocą których będą realizowane cele dydaktyczne. Zadania powinny intensyfikować pewne zagadnienia bądź je rozwijać, a także pomagać uczącym się w lepszym rozumieniu tekstu. W ramach kolejnych faz pracy należy zastosować właściwe dla nich techniki ćwiczeń, które poprzedzają słuchanie, są stosowane w trakcie słuchania i po nim (Janowska i in. 2011; Seretny i Lipińska 2005; Komorowska 2002).

Do grupy zadań wykonywanych na początku lekcji należałoby zaliczyć np. interpretację tytułu audycji internetowej, interpretację towarzyszącej jej ilustracji, stworzenie mapy myśli poprzez zebranie kluczowych słów, słowne nawiązanie do tematu poprzez zadawanie pytań i odpowiadanie na nie. Takie ćwiczenia mają charakter wdrażający, ponieważ na początku lekcji pozwalają zebrać podstawowe pojęcia znamienne dla dyskursu kryminalistycznego, usystematyzować posiadane przez uczących się zaplecze leksykalne na temat przestępczości, wprowadzić w tematykę wybranego podcastu kryminalnego, a nawet zachęcić do przewidywania treści nagrania na podstawie wiedzy językowej i pozajęzykowej. Co więcej, pobudzają ich ciekawość i zaangażowanie w tok zajęć oraz przygotowują ich do aktywnego słuchania.

Kulminacyjną część lekcji stanowi wysłuchanie audycji internetowej. Wówczas mogą zostać zaproponowane następujące typy zadań:

dopasowanie tytułów do usłyszanych fragmentów podcastu lub ich nadanie, uzupełnianie luk w transkrypcji usłyszanymi wyrazami lub podanymi w banku słów, wyszukiwanie informacji, układanie obrazków w odpowiedniej kolejności, porządkowanie fragmentów tekstu. Jak pokazują powyższe przykłady, w zależności od biegłości językowej uczących się, ćwiczenia można dowolnie modyfikować, tzn. zmniejszać lub zwiększać poziom ich trudności.

W ramach ostatniej fazy lekcyjnej powinny zostać wykonane ćwiczenia ściśle związane z tekstem, jak np. odpowiadanie na pytania otwarte czy typu prawda/fałsz, szukanie synonimów słów w transkrypcji, objaśnianie występujących idiomów/związków frazeologicznych, pisanie streszczenia, nadawanie tytułów fragmentom tekstu.

Podcast kryminalny może być także bodźcem do rozwijania innych sprawności i podsystemów językowych, a więc w ramach lekcji mogą zostać wykonane zadania mniej skorelowane z wybranym tekstem. Można zatem na podstawie relacji ze zdarzenia kryminalnego w fazie praktyki utrwalać struktury czasu przeszłego czy trybu przypuszczającego za pomocą uzupełniania zdań, wypełniania luk, wyboru prawidłowej odpowiedzi czy transformacji fleksyjnych. Ważnym aspektem jest wprowadzenie zadań projektowych, dających uczącym się możliwość większej autonomii i operatywności. W kontekście pracy z podcastem mogą to być takie techniki, jak dopowiadanie zakończenia usłyszanej historii, pisanie dialogów (np. ofiary i sprawcy), odgrywanie ról (np. rozmowa policjanta z rodziną ofiary), symulowanie sytuacji z elementami scenograficznymi (np. zeznania świadka, rozprawa sądowa), redagowanie artykułu prasowego na temat przestępstwa, tworzenie plakatu na temat poszukiwanej osoby, nagrywanie audycji z uwzględnieniem komponentów specyficznych dla gatunku podcastu kryminalnego (np. miejsce i czas zdarzenia, główny podejrzany, profil ofiary i sprawcy, narzędzie zbrodni itd.).

4. PODSUMOWANIE

Argumentów świadczących o dużym potencjale podcastów kryminalnych na polu glottodydaktycznym jest wiele. Lektor, aby zacząć z nich korzystać na lekcjach jpjo, najpierw powinien zrozumieć, do osiągania których celów mogą mu one posłużyć, i rozpoznać potencjalne korzyści, które niosą w procesie kształcenia.

Rozpoczynając od kwestii pragmatycznych, należy podkreślić, że stanowią one łatwo dostępne i zazwyczaj bezpłatne materiały educa-

cyjne. Ponadto są źródłem niewyczerpywalnym, ponieważ na platformie YouTube (i czasami na Spotify) można odnaleźć wiele kanałów stale udostępniających audycje osnute wątkami kryminalnymi, jak np. *Kryminatorium*, *Kanał Kryminalny*, *Piąte: Nie zabijaj*, *Opowiem Ci historię*, *Kartoteka*, *Kryminalne historie* itd. Niewątpliwie podcasty poruszają aktualną tematykę oraz przynależą do kręgu tematycznego, który jest wymagany w procesie kształcenia od poziomu B1. Za ich pomocą lektor może przekazywać uczącym się przydatną wiedzę o otaczającej rzeczywistości, jak również poszerzać zasób słownictwa związany z przestępczością i umiejscawiać omawianą leksykę w kontekście sytuacyjnym. Niezaprzeczalnym plusem wykorzystywania podcastów kryminalnych w glottodydaktyce, niezależnie od grupy wiekowej, jest możliwość przekazywania za ich pośrednictwem treści o charakterze dydaktycznym.

Z perspektywy uczącego się mogą one stanowić atrakcyjną i innowacyjną alternatywę dla tradycyjnych pomocy dydaktycznych. Ich ciekawa fabuła, oparta na strukturze zagadki kryminalnej, aktywizuje i motywuje uczących się do słuchania i analizowania tekstu. Tak urozmaicona lekcja językowa tworzy atmosferę sprzyjającą kreatywnej i efektywnej nauce.

Jednym z najcenniejszych walorów podcastów kryminalnych jest ich prymarność. Na poziomie średnim teksty autentyczne i adaptowane powinny mieć pierwszeństwo nad tekstami sekundarnymi, ponieważ prezentują uniwersalny materiał językowy o dużym zróżnicowaniu i wszechstronnej tematyce, a także inicjują naturalną sytuację komunikacyjną. Ponadto stanowią silny bodziec do poznawania rzeczywistości pozajęzykowej zawartej w tekstach i stymulują do wyrażania opinii na ten temat (Dunin-Dudkowska, Trębska-Kerntopf 1998, s. 38). W świetle tak wielu korzyści podcasty mogą pomóc rozwijać różne umiejętności językowe oraz kompetencje komunikacyjne. Ich prymarna forma mówiona pozwala na oswojenie się z naturalną intonacją i wymową, jak również na osłuchanie się z różnymi rejestrami językowymi. Warto pamiętać, że teksty autentyczne do słuchania należy wprowadzać w większości już od poziomu B1, a w przypadku materiałów opracowanych tempo wypowiedzi powinno być porównywalne z naturalnym (Janowska i in. 2011).

Zastosowanie podcastu kryminalnego na lekcji niesie za sobą wiele korzyści, nie tylko w kształceniu sprawności słuchania, ponieważ może on koncentrować się na problematyce językowej i służyć jako materiał do poznawania nowego słownictwa, wprowadzania nowych reguł gramatycznych lub poznawania nowych strategii rozumienia (Janowska i in. 2011). Bez wątpienia podcasty mogą stanowić punkt wyjścia do

poszerzania zasobu leksykalnego, analiz i ćwiczeń gramatycznych. Ponadto w zakresie mówienia angażują do prowadzenia dyskusji, a więc podjęcia działań komunikacyjnych. Natomiast poznawanie za ich pomocą różnych gatunków wypowiedzi pisemnej, jak opis miejsca, opis postaci, opis przedmiotu, streszczenie, relacja z wydarzenia, służy rozwijaniu umiejętności pisania. Podcast kryminalny jest wartościowym materiałem, ponieważ w zależności od wizji lektora i celów, które chce zrealizować w czasie zajęć, może służyć doskonaleniu tak naprawdę wszystkich sprawności językowych – słuchania, mówienia, czytania, pisania oraz różnych podsystemów języka, np. gramatyki, wymowy, pisowni, słownictwa i struktur leksykalnych. Aby osiągnięcie danego celu było możliwe, konieczne jest opatrzenie audycji odpowiednimi zadaniami.

Nakład pracy w stosunku do uzyskanych rezultatów nie powinien martwić lektora. Podcasty kryminalne mogą znacząco wzbogacić proces nauczania j.pjo, ponieważ posiadają bogaty materiał językowy, angażującą formę oraz cechują się prymarnością, schematyczną budową i względnie stałą kompozycją. Dobrze przygotowane materiały dydaktyczne można wykorzystać wielokrotnie, dlatego podcasty w tej perspektywie zyskują miano tekstów niezwykle elastycznych i uniwersalnych. Poniżej zostały zaprezentowane propozycje ćwiczeń realizowanych na różnych etapach lekcji do wybranej audycji, pt. *Gdzie jest córka Al Bano i Rominy Power?* z kanału *Kryminatorium* dostępnej na platformie YouTube. Przedstawiony materiał stanowi cykl zajęć skierowany do uczących się od poziomu B2 i przypuszczalnie przewidziany jest na około 10 godzin po 45 minut¹. Zadania można dowolnie modyfikować w zależności od wybranych celów

¹Zaproponowana lekcja, wraz z przykładowymi ćwiczeniami do wybranego podcastu, została wykorzystana w czasie indywidualnych zajęć z kobietą w średnim wieku, która pochodzi z Ukrainy i której biegłość językowa została określona na poziomie B2. Głównymi celami tych lekcji jest poszerzanie zasobu leksykalnego z różnych obszarów tematycznych oraz rozwijanie kompetencji komunikacyjnych. Zaprezentowane ćwiczenia zostały pozytywnie ocenione przez uczącą się w realizowaniu powyższych celów. Zadania okazały się pomocne w kontekstualnym umiejscawianiu i utrwalaniu poznawanej leksyki dotyczącej przestępczości, jak również struktur leksykalnych w postaci idiomów z zakresu polszczyzny potocznej. Ćwiczenia poprzedzające słuchanie zostały zrealizowane na pierwszej lekcji (60 min) wprowadzającej do zagadnienia przestępczości i stanowiły wstęp do tematyki podcastu. Praca domowa polegała na odsłuchaniu podcastu i wykonaniu ćwiczeń nr 3 i nr 4. W czasie drugiego spotkania (60 min) omówiono fabułę podcastu kryminalnego, sprawdzono pracę domową (ćw. 3 i ćw. 4) i rozpoczęto fazę ćwiczeń wykonywanych po wysłuchaniu podcastu (ćw. 5 i ćw. 6). Ostatnia część spotkania miała charakter konwersacyjny. Na trzeciej lekcji (60 min) najpierw omówiono pracę domową (ćw. 7), a następnie wykonano ćw. 8 i ćw. 9. Na czwartej lekcji (60 min) po omówieniu pracy domowej (ćw. 10) dokonano ewaluacji zajęć poświęconych podcastowi, a także wskazano charakterystyczne elementy kompozycyjne tego gatunku. Łącznie poświęcono podcastowi 4 godziny zegarowe w czasie zajęć z lektorem. Należy jednak pamiętać, że dużą część pracy uczennica wykonała samodzielnie, ponieważ jest zmotywowana do systematycznej nauki.

kształcenia i poziomu grupy². Celem zaprojektowania tak różnorodnych ćwiczeń jest pokazanie szerokiej gamy możliwości podcastów w nauczaniu jpjo.

5. PROPOZYCJE ĆWICZEŃ DO PODCASTU KRYMINALNEGO

Gdzie jest córka Al Bano i Rominy Power? ~ Kryminatorium

I. ĆWICZENIA POPRZEDZAJĄCE SŁUCHANIE

Ćwiczenie 1. Proszę wypisać słowa, które mogą pojawić się w podcaście kryminalnym.

.....

.....

.....

PODCAST

KRYMINALNY

.....

.....

.....

Ćwiczenie 2. Proszę odpowiedzieć na pytania:

O czym może być podcast kryminalny, który ma tytuł „Gdzie jest córka Al Bano i Rominy Power?”?

Co to znaczy „zaginienie”, „zaginiony/-a”?

Czy historia zaginięcia córki Al Bano i Rominy Power jest znana?

II. ĆWICZENIA W TRAKCIE SŁUCHANIA PODCASTU

Ćwiczenie 3. Proszę wysłuchać fragmentów podcastu i na ich podstawie stworzyć plan wydarzeń. W tym celu proszę ułożyć zdania w odpowiedniej kolejności.

...	Noworoczna rozmowa Ylenii z rodziną.
...	Zaginienie Ylenii 6 stycznia 1994 roku.
...	Poprzedni pobyt Ylenii w Nowym Orleanie i jej próba ucieczki przed Masakelą.
...	Aresztowanie Masakeli i zarzuty wobec niego.
...	Wypuszczenie Masakeli z aresztu i jego ucieczka ze Stanów Zjednoczonych.
...	Zeznania właścicielki hotelu i taksówkarza.
...	Poszukiwania prowadzone przez policję.
...	Kobieta w parku nad rzeką Missisipi.
...	Fascynacja Ylenii ulicznym grajkiem.

² Warto pamiętać, że ta sama lekcja wykonana z grupą może znacząco się wydłużyć i mieć zupełnie inny przebieg. Przedstawiona koncepcja wykorzystywania podcastów kryminalnych w nauczaniu jpjo jest innowacyjna, a jej proces weryfikacyjny nadal trwa. W związku z tym tak ważne jest testowanie tego rodzaju tekstów jako materiałów dydaktycznych w kształceniu glotodydaktycznym, a następnie ocenianie ich przydatności. Ukazany w artykule pomysł ma na celu poszerzyć warsztat metodyczny lektora i zainspirować do sięgania po teksty autentyczne i prymarnie mówione w nauczaniu jpjo na wyższych poziomach.

...	Alexander Masakela i jego wpływ na Ylenię.
...	Wskazanie zdjęcia Ylenii przez strażnika.
...	Konflikt Ylenii z ojcem i powrót do Nowego Orleanu.
1	Życie Ylenii w Nowym Orleanie.

Ćwiczenie 4. Proszę uzupełnić luki w tekście słowami z tabeli, a następnie proszę wysłuchać podcastu drugi raz i sprawdzić swoje odpowiedzi.

przebywał dochodzeniu aresztu pobudzona właścicielkę zaginięć podejrzanym śladu towarzyszy poszukiwania handlem tragedii strażnik narkotyki poszukiwania trębaczem przecucia zeznania raporty zarzutem moło zapłakana zafascynowanych podróże ulicznych uwagę utonęła przesłuchania przypadek odnaleźć świadkowie ciemną

1. Dramat duetu muzycznego

Każdego roku w Stanach Zjednoczonych zgłaszanych jest blisko milion (1) zaginięć. Większość osób udaje się szczęśliwie odnaleźć, jednak w ciągu ostatnich 30 lat ponad 100 tysięcy osób zaginęło bez wieści. (2) zaginionych to okres wielkiego bólu i rozpacz dla ich rodzin. W pierwszych dniach 1994 roku doświadczyło tego włosko-amerykańskie małżeństwo: Al Bano i Romina Power. Wtedy ich córka Ylenia zniknęła bez (3) Rodzice poruszyli niebo i ziemię, aby ją (4) Pomóc starali się wszyscy. Tropów było wiele, ale do dziś nikomu nie udało się ustalić, co stało się z Ylenią.

2.

Ylenia w czasie studiów odkryła w sobie nową pasję – (5) Wyposażona tylko w niewielki plecak i pamiętnik wyruszyła w świat. W lipcu 1993 roku wylądowała w Luizjanie. W Nowym Orleanie zafascynowała się światem ubogich (6) grajków, którzy swoją niedolę opisywali w rytmie jazzowych kawałków. To właśnie tam poznała człowieka, który być może przyczynił się do jej (7) Alexander Masakela był czarnoskórym (8) jazzowym, starszym od Ylenii o 30 lat. Nocami skupiał wokół siebie (9) nim ludzi, którzy widzieli w trębaczu swojego guru. W stworzonej przez niego sekcje swoje miejsce odnalazła również Ylenia. Romina przymykała oko na kontakty córki z tym mężczyzną, ale Al Bano od początku miał złe (10) Po powrocie do Włoch Ylenia popadła w konflikt z ojcem. Dlatego w październiku 1993 roku opuściła Europę i przeniosła się do Nowego Orleanu.

3.

1 stycznia 1994 roku podczas noworocznego przyjęcia w domu Al Bano i Rominy zadzwonił telefon. Ylenia życzyła rodzicom wszystkiego dobrego w Nowym Roku – postanowiła zakopać topór wojenny. Była dziwnie (11) i rozkojarzona, mimo to jej rozmowa z matką przebiegała w przyjaznej atmosferze. Wszystko zmieniło się, gdy słuchawkę przejął ojciec, który zapytał, co robi ze swoim życiem. Stwierdził, że pewnie bierze już (12) Ylenia odpowiedziała, że nie chce go znać. Trzy tygodnie później ponownie odebrał telefon z Nowego Orleanu. Tym razem oficer policji poinformował ich, że ich córka została uznana za osobę zaginioną i na terenie kraju trwają (13) Rodzice natychmiast od-

wolali wszystkie swoje koncerty i polecili do Stanów Zjednoczonych, gdzie czynnie brali udział w (14) mającym wyjaśnić, co stało się z ich córką.

4.

Na jaw zaczęły wychodzić fakty z życia córki, o których do tej pory rodzice nie mieli pojęcia. Głównym (15) w sprawie szybko stał się Alexander Masakela, przed którym ojciec ostrzegał córkę. Policja najpierw musiała ustalić, jak wyglądały ostatnie dni zaginionej. Ylenia po raz ostatni była widziana 6 stycznia przez (16) hotelu, w którym mieszkała. Właścicielka opisała ją jako brunetkę. Wyszła około południa, nie zabrała ze sobą rzeczy i potem już nie wróciła. Masakela (17) w hotelu do 14 stycznia. Tego dnia pokazał się w recepcji pierwszy raz od czasu zaginięcia Ylenii. Próbował wymeldować obojga z hotelu, używając w tym celu paszportu swojej (18) Policjanci od tego momentu mieli go na oku.

5.

Ważne okazały się (19) strażnika. Kilka godzin po tym, jak Ylenia opuściła hotel, (20) w parku nad brzegiem rzeki Missisipi w Nowym Orleanie spostrzegł młodą kobietę. Zznał, że było to przed północą, siedziała na drewnianym (21) ze zwisającymi nogami. Była to blondynka, ładna, w wieku od 18 do 24 lat. Miała na sobie (22) kurtkę i sukienkę w kwiaty. Wydawała się być bardzo smutna i przygnębiona. Mężczyzna zwrócił jej (23), że nie powinna przebywać w tym miejscu po zmroku. Kobieta wtedy wskoczyła do wody, a jej ciała nie odnaleziono.

6.

Strażnik został ponownie poproszony o przyjrzenie się zdjęciom kobiet uznanych za zaginione. Bez cienia wątpliwości wskazał fotografię przedstawiającą 24-letnią Ylenię Carrisi. Był przekonany, że kobieta, która wskoczyła przy nim do wody i (24), to właśnie córka Al Bano i Rominy Power. Policja udostępniła rodzicom wszystkie (25) z przesłuchań świadków. Dzięki nim dowiedzieli się, że podczas poprzedniego pobytu Ylenii w Nowym Orleanie miał miejsce podobny (26) Będąca pod wpływem narkotyków Ylenia wskoczyła do rzeki tuż po kłótni z Masakelą. Wówczas dziewczynie udało się wyjść na brzeg o własnych siłach. Według jednego z taksówkarzy kilka dni wcześniej (27) zatrzymała jego samochód i poprosiła o jak najszybszy odjazd. Twierdziła, że ucieka od człowieka, który chce ją zmusić do złych rzeczy.

7.

Policja aresztowała Alexandra Masakela pod (28) pobicia swojej partnerki oraz sprzedaży narkotyków. Podczas (29) czarnoskóry trębacz powiedział, że nie ma nic wspólnego z zaginięciem Ylenii i przyznał, że nigdy nie doszło między nimi do żadnych kontaktów seksualnych. Choć znaleźli się (30), którzy zeznali, że Masakela znęcał się nad kobietami i potajemnie podawał im narkotyki oraz miał powiązania z gangiem zajmującym się (31) żywym towarem. Wskutek błędów, popełnionych przez organy ścigania, mężczyzna został wypuszczony z (32) Szybko opuścił Stany Zjednoczone.

III. ĆWICZENIA PO WYSŁUCHANIU PODCASTU

Ćwiczenie 5. Proszę dopasować poniższe tytuły do fragmentów podcastu.

Zatrzymanie głównego podejrzanego Pod wpływem ulicznego grajka Ostatni telefon

Zeznania świadków Nowy trop Pierwsze poszlaki Dramat duetu muzycznego

Ćwiczenie 6. Proszę odpowiedzieć na pytanie postawione w tytule podcastu.**Ćwiczenie 7. Proszę poszukać synonimów w tekście do poniższych słów:**

czas (fragment nr 1) – okres	najważniejszy (fragment nr 4) –
ślady, poszlaki (fragment nr 1) –	proces, postępowanie (fragment nr 4) –
biedny (fragment nr 2) –	być (fragment nr 5) –
bieda, dramat (fragment nr 2) –	zobaczyć (fragment nr 5) –
muzyk (fragment nr 2) –	wieczorem (fragment nr 5) –
utwór muzyczny (fragment nr 2) –	jeszcze raz (fragment nr 6) –
osoba (fragment nr 2) –	niepewność (fragment nr 6) –
mistrz, autorytet (fragment nr 2) –	samodzielnie (fragment nr 6) –
wspólnota, grupa (fragment nr 2) –	ostatni, wcześniejszy (fragment nr 6) –
impreza, zabawa (fragment nr 3) –	wizyta (fragment nr 6) –
funkcjonariusz (fragment nr 3) –	na pewno, bez wątpienia (fragment nr 6) –
aktywnie (fragment nr 3) –	w tajemnicy, za plecami (fragment nr 7) –
miejsce, ziemia (fragment nr 3) –	policja (fragment nr 7) –
ciepły, dobry (fragment nr 3) –	grupa przestępcza (fragment nr 7) –
prawda, informacja (fragment nr 4) –	handel ludźmi (fragment nr 7) –

Ćwiczenie 8. Proszę odszukać poniższe idiomy/związki frazeologiczne w tekście i je zaznaczyć. Następnie proszę wybrać ich właściwe znaczenie.

- zniknąć bez śladu / bez wieści: zniknąć nagle, niespodziewanie / wyjść ze spotkania
- ruszyć na ratunek: szybko komuś pomóc / naprawić coś
- wyjść na jaw: wyjście na zewnątrz / coś przestaje być tajemnicą
- poruszyć niebo i ziemię: zrobić bardzo wiele, aby coś osiągnąć / stać się osobą popularną
- mieć kogoś na oku: lubić kogoś / obserwować kogoś
- przymykać na coś oko: nie reagować na czyjeś złe działanie / mieć problemy ze wzrokiem
- popaść w konflikt: rozpocząć konflikt / uniknąć konfliktu
- wyruszyć w świat: zacząć podróżować / stać się osobą dorosłą
- mieć złe przeczucia: mieć złe samopoczucie / czuć, że stanie się coś złego
- zakopać topór wojenny: skończyć z kimś konflikt / zakopać coś pod ziemię
- nie mieć pojęcia: nie pamiętać słowa / nie wiedzieć

Ćwiczenie 9. Proszę napisać pytania, które oficer policji mógł zadać świadkom w czasie przesłuchania.

DIALOG I

Oficer: Kiedy i gdzie widziała pani Ylenię po raz ostatni?

Świadek: Ostatni raz widziałam Ylenię w hotelu 6 stycznia.

Oficer:

Świadek: Niestety, nie pamiętam dokładnie. Wyszła około południa.

Oficer:

Świadek: Próbował wymeldować siebie i tę dziewczynę z hotelu 14 stycznia. Użył wtedy jej paszportu.

Kim jest ten świadek? –

DIALOG II

Oficer:

Świadek: Dobrze pamiętam tę kobietę. Zatrzymała mój samochód i poprosiła o pomoc. Nie wiedziałem, o co jej chodzi.

Oficer:

Świadek: Nie przyglądałem się jej tak dokładnie. Wyglądała trochę tak, jakby była pod wpływem narkotyków.

Oficer:

Świadek: Prosiła mnie o jak najszybszy odjazd.

Oficer:

Świadek: Twierdziła, że ucieka od kogoś.

Oficer:

Świadek: Od człowieka, który chce ją zmusić do złych rzeczy.

Kim jest ten świadek? –

Ćwiczenie 10. Proszę napisać streszczenie podcastu kryminalnego na podstawie planu wydarzeń i fragmentów podcastu. Proszę wykorzystać słowa z ćwiczenia nr 7, 8 i 9 (80 słów).

IV. ĆWICZENIA DODATKOWE – PROJEKTOWE

Ćwiczenie 11. Proszę przygotować w grupach plakat pt. „Poszukiwana” dotyczący Ylenii Carrisi. Plakat powinien zawierać najważniejsze informacje dotyczące poszukiwanej: zdjęcie, imię i nazwisko, wiek, datę i miejsce zaginięcia, znaki szczególne, ubiór w dniu zaginięcia. Następnie proszę zaprezentować plakaty na forum grupy.³

Ćwiczenie 12. Proszę przygotować w grupach własny podcast kryminalny według następujących kroków:

1. Proszę wymyślić historię zdarzenia kryminalnego.
2. Proszę napisać scenariusz z podziałem na role.
3. Proszę nagrać podcast.

³ W tym ćwiczeniu uczący się mogą przygotować plakaty tradycyjną metodą lub za pomocą darmowego kreatora plakatów „Poszukiwany” w programie graficznym np. Canva. W tym ćwiczeniu uczący się mogą wykorzystywać materiały wizualne w postaci zdjęć osób związanych ze sprawą kryminalną, miejsca zaginięcia itd.

Wskazówki: Proszę pamiętać o zastosowaniu struktur czasu przeszłego i uwzględnieniu najważniejszych informacji, jak np. postać ofiary, sprawcy i głównego podejrzanego, czas i miejsce zdarzenia kryminalnego.

DIALOG III

Oficer:

Świadek: Spotkałem tę dziewczynę w parku nad brzegiem rzeki Missisipi.

Oficer:

Świadek: Siedziała na drewnianym moło ze zwisającymi nogami. Zwróciłem jej uwagę, że nie powinna przebywać w takim miejscu po zmroku.

Oficer:

Świadek: To było przed północą.

Oficer:

Świadek: Potem wskoczyła do wody. Nikt nie znalazł jej ciała.

Oficer:

Świadek: Wyglądała na smutną i przygnębioną.

Oficer:

Świadek: Oczywiście mogę powiedzieć więcej. Była to blondynka, ładna, w wieku od 18 do 24 lat.

Oficer:

Świadek: Tak, była charakterystycznie ubrana. Miała na sobie ciemną kurtkę i sukienkę w kwiaty.

Kim jest ten świadek? –

BIBLIOGRAFIA

- Dixon A., Jasińska A., 2022, *Hurra!!! Po polsku 2*, Kraków.
- Dunin-Dudkowska A., Trębska-Kerntopf A., 1998, *Teksty prymarne, adaptowane i sekundarne*, „Acta Universitatis Lodzensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, nr 10.
- Gębał P.E., 2009, *Od słowa do słowa toczy się rozmowa*, Kraków.
- Guziuk-Świca i in., 2018, *Język polski bez granic. Podręcznik do nauki języka polskiego jako obcego dla szkół ukraińskich, klasa XI*, Lublin.
- Komorowska H., 2002, *Metodyka nauczania języków obcych*, Warszawa.
- Lewiński P., 2001, *Oto polska mowa*, Wrocław.
- Madeja A., Morcinek B., 2007, *Polski mniej obcy*, Katowice.
- Myszka M., *Gdzie jest córka Al Bano i Rominy Power*, https://www.youtube.com/watch?v=w1b_c6dl-Z4&list=PLA3lAlplwC6tCOoAQfrzNWTr3lrWCpl7D&index=11 [30.03.2024].
- Programy nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1–C2*, 2011, I. Janowska, E. Lipińska i in. (red.), Kraków.
- Seretny A., Lipińska E., 2005, *ABC metodyki nauczania języka polskiego jako obcego*, Kraków.
- Seretny A., 2008, *Per aspera ad astra*, Kraków.
- Seretny A., 2019, *Słownictwo polskie w ćwiczeniach dla obcokrajowców*, Kraków.

- Strzelecka A., 2013, *Zagadki kryminalne na lekcji języka polskiego jako obcego w funkcji tekstów rozwijających sprawność czytania ze zrozumieniem i kompetencję leksykalną*, „Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, I. Dembowska-Wosik, E. Pałuszyńska (red.), nr 20.
- Wilczyńska B., 2020, *Sekret rzeki*, e-book, PDF.

CRIMINAL PODCAST IN POLISH AS A FOREIGN LANGUAGE CLASSES

Keywords: crime podcast, listening skills, working with authentic text

Summary. The main purpose of this article is to discuss the potential of Polish crime podcasts as activating, innovative and effective teaching tools in Polish as a foreign language lessons. The study distinguishes individual stages of preparing a podcast for use in a lesson and presents suggestions for exercise techniques that can be performed during its various phases. The representative research material was a crime podcast entitled: Where is Al Bano and Romina Power's daughter? from the Kryminatorium channel available on YouTube. This particular type of text, arising from forensic discourse, was analyzed in accordance with the assumptions of the glottodidactic methodology. On its basis, concepts of sample tasks (mainly lexical) for the selected podcast were presented. The linguistic analysis of the material shows that crime podcasts can support the development of various linguistic skills and subsystems. However, they must be properly prepared methodically and enriched with exercises illustrating and developing selected lexical and grammatical issues.
